

V BÖLMƏ.

BEYNƏLXALQ İQTİSADI MÜNASİBƏTLƏR, İQTİSADI
TƏHLÜKƏSİZLİK VƏ XARİCİ TİCARƏT

UOT 330.34

Rəsul Ənvər oğlu BALAYEV
Azərbaycan Dövlət İqtisad Unversiteti,
"Rəqəmsal iqtisadiyyat və İKT"
kafedrasının professoru, iqtisad elmləri doktoru;

Elmira Əli qızı BALAYEVA
Azərbaycan Kooperasiya Unversiteti,
"Maliyyə və bank işi" kafedrasının dosenti,
iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru

RƏQƏMSAL MÜHİTDƏ İQTİSADI TƏHLÜKƏSİZLİYƏ DAİR

Xülasə

Məqalədə iqtisadiyyatın rəqəmsal sektorunun təşəkkülü və inkişafı proseslərinə milli iqtisadi təhlükəsizlik müstəvisində yanaşılması zərurəti əsaslandırılır. Qloballaşma proseslərinin və rəqəmsallaşmanın intensivləşdiyi hazırkı dövrdə milli iqtisadi təhlükəsizliyin təmin edilməsi dövlətin əsas funksiyalarından biri kimi nəzərdən keçirilir. Milli iqtisadi təhlükəsizliyin rəqəmsal iqtisadi mühitdə üzləşdiyi yeni təhdidlər və həmin mühitdə milli iqtisadi təhlükəsizliyin bəzi hədd göstəriciləri şərh edilmişdir. Rəqəmsal mühitdə baş verən proseslərin iqtisadi təhlükəsizliyə təsirinin müxtəlif aspektləri araşdırılmış, o cümlədən informasiya təhlükəsizliyinin korporativ tələblərinin ciddiləşdirilməsinin, müvafiq institusional təminatın iqtisadi təhlükəsizliyin baza prinsiplərinə uyğunluğunun təmin edilməsinin zəruriliyi göstərilmişdir.

Açar sözlər: iqtisadi təhlükəsizlik, rəqəmsal iqtisadiyyat, qloballaşma, informasiya, texnoloji-iqtisadi imkanlar, təhdidlər, həd göstəriciləri, baza prinsipləri.

Giriş

İnformasiya cəmiyyətinin formalaşması və inkişafı, onun iqtisadi təzahür və nəticələrinə daha ciddi yanaşma tələb edir. Rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafında özəl bölmənin rolu həlledici hesab edilsə də, ilkin tədqiqatların nəticələrinə əsaslanaraq demək olar ki, dövlətin münasibəti həlledici dərəcədə həmin inkişafın tempi və proporsiyalarını müəyyən edir. Rəqəmsallaşma yeni əsrdə qloballaşmanı müşayiət edən əsas proseslərdəndir. Odur ki, rəqəmsal mühitdə iqtisadi təhlükəsizlik məsələsi diqqət mərkəzində olmalıdır. Əks halda, milli çərçivədə formalaşan rəqəmsal mühitdə iqtisadi münasibətlərin səmərəlilik və rəqəbat meyarlarına uyğun inkişafı imkanları ciddi surətdə məhdudlaşacaqdır.

Rəqəmsal mühitdə iqtisadi təhlükəsizliyə təhdidlər barədə

İnkişafın zəruri temp və proporsiyalarının təmin edilməsində həlledici mövqeyə çıxmış informasiya resursları, informasiya cəmiyyətinin mühit yaradan əsas amildir. Bu, cəmiyyətin inkişafının iqtisadi məqsədi, ilk növbədə maddi və qeyri-maddi istehsalın, habelə faydanı mənimsəməyə yönəlmiş xidmətin rəqəbat qabiliyyətini yüksəltməkdir. Rəqəmsallaşma iqtisadi inkişafın eyni modellərini təşviq etməklə, nəinki təsərrüfat həyatına, habelə mədəni və milli ənənələrə də təsir edə bilər. İqtisadi münasibətlərin beynəlmilləşməsinə rəvac verən rəqəmsallaşma, milli iqtisadiyyatların nadir keyfiyyətləri və mahiyyət etibarilə onların rəqəbat üstünlükləri üçün təhdid ola

bilər. Həmin təhdidlərin kimin mənafeyinə xidmət etməsinin araşdırılmasına, hər bir konkret halda, dünya bazarına daha güclü təsir edən subyektlərin (dövlətlərin, transmilli şirkətlərin) səciyələndirilməsini nəzərdə tutan xüsusi məsələ kimi baxılmalıdır. Başqa sözlə, rəqəmsal mühitdə milli iqtisadi təhlükəsizliyə təhdidlərin xarakterinin və təsir dairəsində baş verən dəyişikliklərin tədqiqi obyektiv zərurətə çevrilir.

Qloballaşma proseslərinin intensiv surətdə baş verdiyi yeni əsrdə iqtisadiyyatın rəqəmsal sektorunun sürətlə formalaşması, həmin proseslərin milli iqtisadiyyatın rəqəbat üstünlüklərinin təmin edilməsi, ümumilikdə dövlətçiliyin iqtisadi təməlinin qorunması müstəvisində tədqiq olunmalı məsələləri gündəlikdədir. İlk növbədə onu qeyd edək ki, "iqtisadi təhlükəsizliyin təmin edilməsi dövlətin əsas funksiyalarından biridir. Belə ki, dövlətin iqtisadi təhlükəsizliyi-cəmiyyətin həm ölkə, həm də region səviyyəsində sosial tələbatının təmin olunması nəzərə alan stabil vəziyyət və iqtisadi inkişaf prosesində milli, iqtisadi və sosial maraqların qorunmasıdır" [1, s. 13].

Rəqəmsal mühitin formalaşması dövlətin iqtisadi təhlükəsizliyinə təhdidlərin xarakterinə təsirsiz qalmır. Bununla belə, rəqəmsal mühitin inkişaf prioritetlərinin milli iqtisadi təhlükəsizliyin baza prinsipləri ilə uzlaşdırılması imkanları diqqət mərkəzində olmalıdır. Həmin prinsiplərə, məlim olduğu kimi, adətən normativ-hüquqi aktlar sisteminin tələblərinə riayət edilməsi, müxtəlif səviyyəli iqtisadi fəaliyyət subyektlərinin qarşılıqlı məsuliyyətinin təmin olunması, fərdin və cəmiyyətin iqtisadi maraqları arasında tarazlığın (balansın) əldə edilməsi, milli maraqlar üçün yaranan təhdidlərin neytrallaşdırılması və onlardan müdafiə, meydana çıxan iqtisadi münaqişələrin həllində müqavilə münasibətlərinin üstünlüyü, iqtisadi təhlükəsizliyin beynəlxalq sistemə inteqrasiya olunması aid edilir. Görmək çətin deyildir ki, sadalanan prinsiplərin reallaşması mühitdə rəqəmsal mühitin texnoloji imkanlarından get-gedə daha fəal istifadə olunmaqdadır. Həmin imkanların gerçəkləşdirilməsi prioritetləri iqtisadi məqsədəuyğunluq meyarları ilə yanaşı iqtisadi təhlükəsizlik meyarlarına da uyğun olmalıdır.

Rəqəmsal mühit iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqi imkanlarını genişləndirir. O cümlədən, bu mühitdə əmək məhsuldarlığının və rəqəbat qabiliyyətinin yüksəldilməsi, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafının sürətləndirilməsi üçün real imkanlar və onların gerçəkləşdirilməsi üçün iqtisadi-texnoloji vasitələr yaranır. İnsanların alicanlıq qabiliyyətinin, təhsilə, tibbi xidmətə və işə düzəlmə şəbəkəsinə əylətinliyin artması ehtimalı dəfələrlə yüksəlir. Eyni zamanda unutmamaq olmasın ki, mövcud texnoloji-iqtisadi imkanları şəraitində "rəqəmsal iqtisadiyyatın global informasiya - iqtisadi proseslərlə əlaqələrinin milli çərçivəyə salmaq heç də həmişə real görünmür; bu prosesdə dövlət və milli əlamətlərin dəstəklənməsi informasiya cəmiyyətinin təməl prinsiplərinə uyğun deyildir; informasiya cəmiyyəti bütün bəşəriyyətə xidmət edən vahid informasiya mühiti formalaşdırmağa xidmət etməlidir; rəqəmsal iqtisadiyyatda şəbəkə strukturuna tələblərin unifikasiyası və sadələşdirilməsi prosesi dayanıqlı inkişafı dəstəkləmək imkanlarını genişləndirir" [2, s. 4].

Rəqəmsallaşma şəraitində iqtisadi təhlükəsizliyin təmin edilməsinə müxtəlif tədqiqatçılar tərəfindən fərqli mövqələrdən baxılmışdır. Bu baxımdan aşağıdakı iki mövqeyə xüsusi diqqət yetirilməsini məqsədəuyğun hesab edirik. Rəqəmsallaşma proseslərinin inkişafı və rəqəmsal iqtisadiyyatın təşəkkülü istiqamətində əhəmiyyətli addımların atıldığı hazırkı dövrdə iqtisadi təhlükəsizliyin aşağıdakı iki aspektdə nəzərdən keçirilməsini təklif edənlərlə razılaşmaq olar. "Müxtəlif subyektlər arasında kommunikasiya sistemlərinin rəqəmsallaşdırılmasını nəzərdə tutan aspekt və bilavasitə rəqəmsal iqtisadiyyat aspekti. Əgər klassik proseslərin rəqəmsallaşması şəxsi, istehsal, maliyyə və digər informasiyanın ötürüldüyü və yenidən ötürüldüyü kanalların transformasiyasına səbəb olursa, rəqəmsal iqtisadiyyat – elektron biznes və elektron kommersiya tərəfindən istehsal edilən elektron mal və xidmətlərin mövcudluğunu nəzərdə tutan rəqəmsal texnologiyalara əsaslanan iqtisadi fəaliyyət kimi qəbul edilir" [3, s. 79].

Milli iqtisadi təhlükəsizlik rəqəmsal iqtisadi mühitdə yeni təhdidlərlə üzləşir. Rəqəmsallaşma proseslərinin intensivləşməsi, informasiya "selinin" gözlənilməz təzahürləri, texnoloji xarakterli amillərin təsirinin güclənməsi iqtisadi təhlükəsizliyin fərqli aspektlərini aktuallaşdırır. Milli iqtisadi

sadi təhlükəsizliyi rəqəmsal mühitdə təhdid edən amillər, maliyyə təhlükəsizliyi aspektini aktuallaşdırır. Buna səbəb rəqəmsal texnologiyaların tətbiqini, təəssüf ki, müşayiət edən dələduzluq və kibercum risk ehtimalının yüksəlməsidir.

Təhlükəsizliyin, o cümlədən iqtisadi təhlükəsizliyin təmin edilməsi, mahiyyət etibarlı ilə müvafiq risklərin ən səmərəli idarə edilməsi prosesi kimi qəbul edilə bilər. Bu baxımdan aşağıdakı risklər diqqət mərkəzində olmalıdır:

- proqram məhsullarında səhvlərə yol verilməsi riskləri;
- maliyyə innovasiyalarının və rəqəmsal texnologiyaların inkişaf templərinin tənzimlənməsində strateji səhvlərə yol verilməsi riskləri;
- biznes-proseslərin avtomatlaşdırılması nəticəsində məşğulluq səviyyəsinin aşağı düşməsi və əmək bazarında digər neqativ meyillərin yaranması riskləri;
- arzuolunmaz miqrasiya proseslərinin güclənməsi riskləri;
- kiberməkanda kölgə iqtisadiyyatının genişlənməsi riskləri və s.

Rəqəmsal iqtisadiyyata geniş baxış bucağında bu iqtisadi mühitdə rəqəm texnologiyalarının tətbiq edildiyi iqtisadi fəaliyyətlərə xüsusi önəm verilir. Başqa sözlə, iqtisadi təhlükəsizlik baxımından rəqəmsal iqtisadiyyata ənənəvi (analoq) iqtisadiyyatın informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə əhatə olunan hissəsi kimi baxmaq olar.

Rəqəmsal iqtisadiyyatın təhlükəsizliyinin təminatı imkanları

Formalaşan rəqəmsal iqtisadiyyatın təhlükəsizliyinin təminatı imkanları, ilk növbədə onun təşəkkül tapdığı mühitin parametrlərindən, həmin mühitin inkişafına dövlətin münasibətindən asılıdır. Yaxın perspektivə iqtisadi inkişafın dayanıqlığının və səmərəli rəqəmsallaşmanın həlledici şərtə çevrilməsi ehtimalı olduqca yüksəkdir. Odur ki, rəqəmsal iqtisadiyyatın təhlükəsizliyinin təminatı məsələlərinin dayanıqlı inkişaf müstəvisində nəzərdən keçirilməsi, zənnimizcə, məqsədəuyğundur.

Dayanıqlı inkişafın tələblərini diqqət edən iqtisadi-ekoloji və ekoloji-texnoloji amillərin təsiri, müasir dövrdə milli iqtisadi təhlükəsizliyin təminatı mühitində heç də az rol oynamır. Belə olan təqdirdə iqtisadi təhlükəsizliyin klassik həd göstəricilərinə yenidən baxılması obyektiv zərurətə çevrilir. Görmək çətin deyildir ki, bəri başdan iqtisadi təhlükəsizliyin haqqında danışılan hədd göstəriciləri sistemində gözlənilən dəyişiklikləri apriori olaraq müəyyənləşdirmək mümkün deyildir. Rəqəmsal iqtisadi mühitin sürətli təşəkkülü şəraitində milli iqtisadi təhlükəsizliyin hədd göstəriciləri sırasında aktual olan idxal-ixrac (məhsul, xidmət və kapital üzrə) nisbətinin və informasiya təhlükəsizliyinin böhran səviyyələrinə dair müşahidələrimizi ümumiləşdirməyə cəhd edək.

Əlbəttə, ilk növbədə deməliyə ki, iqtisadi təhlükəsizliyin həddi üzrə hər iki göstəricilər qrupu daxili istehsalçının dövlət tərəfindən himayəsi proseslərində rəqəmsallaşma ilə əlaqədar olaraq yaranan problemləri bu və ya digər dərəcədə əks etdirir. Məhsullar, xidmətlər və kapital üzrə idxal-ixrac nisbətinin milli iqtisadi təhlükəsizliyi təhdid edən səviyyəsinin qarşısının alınması üçün iki onillik əvvəl atılan addımlar kifayət etmir. Məsələ ondadır ki, elektron ticarət, kriptovalyuta kimi amillərin təsiri ənənəvi metodikalarla qiymətləndirmək mümkün deyildir. Digər tərəfdən, rəqəmsal mühitdə cəmiyyətin təbəqələşməsi proseslərinin daha çox nəzərdən çıxması riskləri artır.

Rəqəmsallaşma proseslərinin intensivləşməsi komməriya informasiyasının təhlükəsizliyini birbaşa təhdid etməsə də, onun təmin edilməsi imkanlarına da təsirsiz qalmır. Rəqəmsal iqtisadiyyat şəraitində informasiya təhlükəsizliyinin təminatının mühüm istiqamətlərinə aşağıdakıları aid etmək, zənnimizcə, məqbuldur:

- ölkənin ixracında və ümumi daxili məhsulunda informasiya texnologiyaları sahəsinə aid məhsulların xüsusi çəkisinin artırılması;
- ölkədə xüsusilə elektron sənayesi sahələrinin innovasiyalı inkişafı;
- rəqəmsal iqtisadi mühitin tənzimlənməsi sisteminin çevikliyinin artırılması;
- proqram məhsulları və aparat vasitələrinin innovasiyalı istehsalında fəallığın təşviqi və s.

Informasiyanın mühafizəsinin hüquqi, institusional, iqtisadi, texniki vasitələrinin birgə tətbiqi halında məqbul nəticənin əldə edilməsi ehtimalı daha yüksəkdir. Eyni zamanda, rəqəmsal texnologiyalar sadalanan vasitələrin təkmilləşdirilməsi templərinin bir-birini tamamlaması kimi, təcrübi baxımdan heç də sadə olmayan məsələlərin həlli imkanlarını əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirir. Əlbəttə, bu halda informasiya infrastrukturuna amilin roluna lazımi diqqət verilməlidir. Bu baxımdan rəqəmsallaşma proseslərinin təhlükəsizliyi təhdid etməsi səbəbləri qismində iqtisadi subyektlərin fəaliyyətinin açıqlığı önə çəkən yanaşma diqqətəlayiqdir. “Rəqəmsallaşmanın və iqtisadi subyektlərin açıqlığı trendləri iqtisadiyyatın milli seqmentini bədxahların mənfi təsirlərinə daha həssas etmişdir” [4, s. 20].

Rəqəmsal mühitdə baş verən proseslərin iqtisadi təhlükəsizliyə təsirinin bir sıra digər aspektlərinə də müxtəsər münasibət bildirək. İqtisadi fəaliyyət subyektinin milli iqtisadi təhlükəsizliyin təmin edilməsini öz fəaliyyətinin prioritet istiqaməti kimi qarşıya qoyması üçün ona metodiki və informasiya xarakterli tövsiyələrlə yanaşı, konkret dəstək verilməli və bu dəstək rəqəmsal mühitin imkanları çərçivəsində şəffaf və əyani, habelə texnoloji baxımdan real olmalıdır. Maliyyə vasitəçiliyi qurumlarının təcrübəsindən yararlanmaqla, müxtəlif fəaliyyət istiqamətlərində birlik və assosiasiyaların informasiya təhlükəsizliyinə korporativ tələbləri ciddiləşdirilməlidir.

Informasiya təhlükəsizliyinə korporativ tələblərin ciddiləşdirilməsi korporativ təhlükəsizlik tələblərinə yeni baxış tələb edir. İqtisadi-istehsal fəaliyyətlərinin bütövlükdə monitorinqini nəzərdə tutan korporativ təhlükəsizlik informasiya, texniki və iqtisadi təhlükəsizliyin təminatına yönəlmiş tədbirlər kompleksinin reallaşdırılmasını nəzərdə tutur [5, s.74-94]. Rəqəmsal mühitdə iqtisadi təhlükəsizliyə təhdidlərin neytrallaşdırılmasında və onun nəticələrinin aradan qaldırılmasında korporativ təhlükəsizlik sisteminin səmərəliliyi, xüsusilə təşkilatlar səviyyəsində həlledici rola malikdir. Həmin sistemin nəzərdə tutduğu tədbirlərin həyata keçirilməsi mühitin rəqəmsallaşma bilavasitə təsir edir. Belə ki, komməriya sirlərinə mürciətlərin kəskin surətdə məhdudlaşdırılması, informasiyanın texniki mühafizəsi, peşəkar kadr hazırlığı və s. kimi fəaliyyətlərin hamısına rəqəmsal texnologiyaların nüfuz dərəcəsi dönmədən yüksəlir.

Müvafiq mənbələrdə göstərilən kimi rəqəmsal iqtisadiyyatın innovasiya infrastrukturuna – informasiya infrastrukturundan, tədqiqat infrastrukturundan, etimad məkanında rəqəmsal infrastrukturundan, institusional mühitdən, “ağıllı şəhərlər”dən və ekoloji sistem infrastrukturundan, habelə elektron hökumətdən və s. ibarətdir [6, s. 210–214].

Rəqəmsal iqtisadiyyatın formalaşması və inkişaf mühitinin iqtisadi təhlükəsizliyin baza prinsiplərinə uyğunluğu müvafiq infrastrukturuna, o cümlədən həmin infrastrukturuna əmələ gətirən kompüter şəbəkələrinə, rabitənin aparat vasitələrinə, verilənlərin emalı mərkəzlərinə müəyyən tələblər qoyur. Həmin tələblər üzərində ətraflı dayanmadan qeyd edə bilərik ki, milli iqtisadiyyatın təhlükəsizliyinin təminatına xidmət innovasiyalı rəqəmsal infrastrukturun əsas funksiyalarından biri olmalıdır. Xüsusilə ona görə ki, elektron hökumət, elektron təhsil və s. kimi qurumların maddi-texniki bazası, bir qayda olaraq rəqəmsal iqtisadiyyatın innovasiyalı infrastrukturuna daxil edilir. Təbii ki, bu halda, rəqəmsal iqtisadiyyatın innovasiyalı infrastrukturunu təşkil edən əsas elementlər iqtisadi təhlükəsizliyin, habelə onun əsas komponentlərindən biri kimi informasiya təhlükəsizliyinin təminatına xidmət etməlidir.

Rəqəmsal iqtisadi mühitin institusional təminatının iqtisadi təhlükəsizliyin baza prinsiplərinə uyğunluğu monitorinq obyektli olmalı və həmin monitorinqlərin nəticələri rəqəmsallaşmanın tempi və proporsiyalarının təşih edilməsində istifadə olunmalıdır. İş yerlərinin virtuallaşması meylı və onun informasiya təhlükəsizliyi baxımından qiymətləndirilməsi məsələsi gündəliyə çıxarılmalıdır. Bu istiqamətdə atılan addımların məhz iqtisadi təhlükəsizlik meyarları üzrə səciyyələndirilməsi məsələsi aktual hesab edilməlidir.

Nəticə

Rəqəmsallaşma şəraitində iqtisadi təhlükəsizliyin kommunikasiya sistemlərinin rəqəmsallaşdırılmasını nəzərdə tutan aspekt və bilavasitə rəqəmsal iqtisadiyyat aspekti diqqətəlayiqdir. İkinci

aspekt, milli iqtisadi təhlükəsizliyi rəqəmsal mühitdə təhdid edən proseslərə, o cümlədən, informasiya “selinin” və texnoloji xarakterli amillərin təsirinin güclənməsinə, rəqəmsal texnologiyaların tətbiqini müsbət edən dələduzluq və kiberhücumların ehtimalının yüksəlməsinə diqqət artırmağı tələb edir. Eyni zamanda, bu diqqət dayanıqlı inkişafın tələblərini diqqət edən iqtisadi-ekoloji və ekoloji-texnoloji amillərin təsiri milli iqtisadi təhlükəsizliyin təminatı mühitində heç də az rol oynamır. Belə olan təqdirdə iqtisadi təhlükəsizliyin klassik həd göstəricilərinə yenidən baxılması obyektiv zərurətə çevrilir. İqtisadi təhlükəsizliyin haqqında danışılan hədd göstəriciləri sistemində gözlənilən dəyişiklikləri apriori olaraq müəyyənləşdirmək, o cümlədən elektron ticarət, kriptovalyuta kimi amillərin təsirini əənəvi metodikalarla qiymətləndirmək mümkün deyildir. Rəqəmsal iqtisadi mühitin institusional təminatının iqtisadi təhlükəsizliyin baza prinsiplərinə uyğunluğu monitorinq obyektinə olmalı və həmin monitorinqlərin nəticələri rəqəmsallaşmanın tempi və proporsiyalarının təshih edilməsində istifadə edilməlidir.

ƏDƏBİYYAT

1. Balayeva E.Ə. İqtisadi təhlükəsizlik və inkişafın maliyyə problemləri. Bakı, “Elm”, 2011, 396 s.
2. Balayev R.A., Alizade M.N. Opportunities for sustainable development in the information society // The 7th International conference “Science and society – Methods and problems of practical application” (February 15, 2019) Accent Graphics Communications & Publishing, Vancouver, Canada. 2019. 174 p., p. 3-5.
3. Горюлев Д.А. Экономическая безопасность в условиях цифровой экономики // Технико-технологические проблемы сервиса. №1(43), 2018, с.77-84.
4. Минаков А.В. Обеспечение экономической безопасности России в условиях развития цифровой экономики // Экономика и бизнес: теория и практика. 2019, № 3-2, с.19-22.
5. Оболонский Ю.В., Оболонская Н.Ю. Исследование феномена корпоративной безопасности организации // Экономические отношения. 2015, Том. 5. № 4, с.74-94.
6. Сумина Е.В., Белякова Г.Я. Механизм формирования инновационных преимуществ региона // Фундаментальные исследования. 2015. № 8-1. с. 210 – 214.

Расул Анвар оглы Балаев
Азербайджанский Государственный
Экономический Университет,
“Цифровая экономика и ИКТ”
профессор кафедры, доктор экономических наук;

Эльмира Али кызы Балаева
Азербайджанский Университет Сотрудничества,
доцент кафедры “Финансы и банковское дело”,
доктор философии по экономике

Об экономической безопасности в цифровой среде

Резюме

В статье обосновывается необходимость подхода процессам формирования и развития цифрового сектора экономики в плоскости национальной экономической безопасности. Обеспечение национальной экономической безопасности рассматривается как одной из основных функций государства в нынешних условиях, где интенсифицируются процессы глобализации и цифровизации. Характеризованы новые угрозы экономической безопасности и некоторые пороговые значения в цифровой экономической среде. Исследованы разли-

чные аспекты процессов происходящих в цифровой среде, в том числе указана необходимость ужесточения корпоративных требований информационной безопасности, обеспечение соответствия институциональной структуры базовым принципам экономической безопасности.

Ключевые слова: экономическая безопасность, цифровая экономика, глобализация, информация, технологически-экономические возможности, угрозы, пороговые показатели, базовые принципы.

Rasul Anvar Balayev
Azerbaijan State University of Economics,
“Digital economy and ICT”
professor of the Department, doctor of Economics;

Elmira Ali Balayeva
Azerbaijan Cooperation University,
associate professor of “Finance and Banking”,
doctor of Philosophy in Economics

Economic security in digital environment

Summary

The article justifies the need to approach the processes of formation and development of the digital sector of the economy in the context of national economic security. The ensurance of national economic security is considered as one of the main functions of the state in the current era of globalization and digitalization intensification. New threats faced by the national economic security in the digital economic environment and some thresholds of national economic security were commented on. Different aspects of the impact of processes occurring in the digital environment on economic security have been studied, and the necessity to ensure that corporate security requirements for information security are met, and that the appropriate institutional provision is consistent with the basic principles of economic security has been mentioned.

Key words: economic security, digital economy, globalization, information, technological and economic opportunities, threats, thresholds, basic principles.